

STEČKO
OPOLDV

Okresný archív v Trnave

J.Šimončíč

MESTEČKO-LEOPOLDV 1668-1920

Inventár archívu obce

1963

ŠTÁTNY
ARCHÍV
V TRNAVE

Okresný archív v Trnave

MESTRČKO - LEOPOLDOV

1668 - 1920

Inventár archívu obce

Spracoval Jozef Šimončíč

ŠTÁTNY
ARCHÍV
V TRNAVE

Trnava, apríl 1963

Pevnosť Leopoldov bola stavaná v r.1665-1669 ako najdôležitejší bod obrannej línie v Uhorsku proti Turkom. Pod vedením generála De Souchesa, podľa cisárskeho dekrétu, začalo na jar 1665 3000 robotníkov so stavbou. 19. septembra 1665 posvätil základný kameň arcibiskup Szepcsényi a prvým veliteľom pevnosti sa stal Ján Michal Rith.

Dr. Eugen Slávik /Leopoldov, stručné dejiny, 1948/ vyslovil po I. Nagyovi domnienku, že robotníci a remeselníci, čo mali stále prácu pri pevnosti, usadili sa pri Leopoldove a založili obec Mestečko /Újvároska, Meistadt/. Zaujímavé je však, že urbár panstva hlohoveckého /E-H, ŠSÚA/ z r. 1617 spomína obyvateľov Ujfalu pri Verešvári, ktorí majú právo čapovať pivo.

V lete r. 1674 bol v Leopoldove väznený Simonides a Mazník. Proti I. Thökölymu ubránil Leopoldov plukovník Ján Viliam Zinzendorf. 23. apríla 1698 zabúrila sa posádka pevnosti. V lete r. 1705 bránil Leopoldov proti Rákoczymu gróf Starhemberg.

Karol VI. ešte viac spevnil Leopoldov.

Najviac trpelo pri obrane pevnosti Mestečko. Pôvodné výsadné listiny dediny boli zničené, preto dáva Karol VI. v r.1712 Mestečku výsadu jarmokov a erbu. V texte listiny je zdôraznená zásluha obyvateľov Mestečka v tureckých vojnách.

14. júna 1770 navštívil Leopoldov cisár Jozef II. a v r.1783 zriadil z pevnosti invalidovňu. V r. 1848 prevzal Leopoldov pre uhorskú vládu barón Jeszenák. V tomto roku boli neďaleko Leopoldova popravení hurbanovci Holuby a Šulek.

Na návrh ministra Bacha prevzal podľa cisárskeho dekrétu v r.1855 Leopoldov Ján Geller von Mildensee, aby vytvoril z pevnosti väznicu, ktorá je tam dodnes. V r. 1858-1862 pevnosť-väznicu spravovali milosrdné sestry sv. Vincenta /riaditeľka Friderika Baumgartnerová/, v r. 1862-1868 bol riaditeľom Ján Fekete, v r. 1867-1870 Ernest Kovács, v r. 1870-1877 Emil Tauffer, v r. 1877-1897 Jozef Szabó, v r.1897-1913 Ernest Scherber, v r.1913-1935 dr. Eugen Érdeky, v r.1935-1946 dr. František Kajan, v r.1946-1948 dr. Eugen Slávik.

Dejiny Mestečka sú nerozlučne späté s Leopoldovom. Leopoldov bola len pevnosť, neskôr železničná stanica. Politickou obcou bolo Mestečko, pokým neprevzalo názov Leopoldov. Správu obce vykonával richtár a prísazní, agendu viedol notár. Mestečko bolo oppidum privilegium /mezőváros/.

I. Písomná produkcia obce Mestečko-Leopoldov je zachovaná už od r. 1668 a je to najkompletnejší archív obce v okrese Trnava. Značná časť písomností /I.A,B/ bola vytvorená pre súdne potreby obce za sporu so zemepánom Ľľódym. Na dochovaných písomnostiach vidno vzácny lekálpatriotizmus.

Fond bol odovzdaný do bývalého okresného archívu Hlohovec v apríli 1954 v jednej truhlici, ktorú neskôr prevzalo Vlastivedné múzeum Hlohovec a je nevysvetliteľné, že do Okresného archívu Hlohovec bol prevzatý i jeden viazaný rukopis z r. 1645-1817, jedna zápisnica z r. 1681 a rukopis richtára z r. 1715. Tieto archíválie sa dnes v archíve nenachádzajú. Ostatný materiál bol prevezený v apríli 1963 z Hlohovca do Mestského archívu Trnava, kde bol spracovaný. Archívny materiál bol dovezený v najprostom neporiadku. Boli to vlastne len balíky, v ktorých bolo vidno pokus neodborného triedenia podľa reči písomností.

II. Archívny materiál bol roztriedený na listiny, knihy a spisy, resp. iné. Pri skupine spisov boli rekonštruované dve pôvodne signované fascikle /I.A,B/, v ktorých sú odpisy najdôležitejších rozhodnutí, ktoré mali politický a hospodársky význam pre Mestečko. Tieto spisy sú signované poradovými číslami na chrbáte. Čísla vo fasc. I.A sú písané niekoľkými rukopismi a medzi číslom 27-87 spisy chýbajú. Čísla vo fasc. I.B sú písané ceruzkou. Ostatné spisy boli usporiadané chronologicky, z r.1686-1849 do fasciklu C /1-359/, z r. 1850-1920 do ročníkov pretože agenda začína narastať.

Celý fond bol uložený do 6 archívnych kartónov a je to prvá časť archívneho materiálu i inventáru, ktorý pokračuje fondom Obvodný notársky úrad Mestečko.

III. Fond obsahuje domáce listiny, richtárske a obečné knihy, tereziánsky urbár, pozemkové knihy, bohatý spisový materiál, pečatidlo a plán polí. Súhrnný materiál tohto fondu môže prispieť cennými údajmi k dejinám Mestečka-Leopoldova.

IV. Fond Mestečko-Leopoldov roztriedil a usporiadal, zároveň vypracoval inventár fondu v apríli 1963 v Mestskom archíve Trnava Jozef Šimončíš, vedúci Okresného archívu Trnava.

A. LISTINY

1. 1712 august 21, Viedeň 1
 Karol VI. dáva Mestečku /Neistatl, Újvároska/ litterae armales-
 právo užívať erb a pečať za zásluky v tureckých vojnách.
 a/ orig.poškod. pergamen, 45x66x14 cm, rozbitá pečať do červeného
 vosku v drevennom púzdre na zlatej šnôre, lat.
 b/ kópia na papieri podlepenom plátnom, 58x50 cm, poškodená, lat.
 /overená nitrianskou župou 12.12.1712, 5.5.1795, 4.9.1833/.

2. 1712 august 21, Viedeň
 Karol VI. dáva Mestečku /Neistatl/ právo jarmokov na deň sv. An-
 tona, na nedeľu Oculi a Exaudi, na sv. Margarétu a na sv. Mateja.
 Trhy sa môžu konať každú seba-tu stredu.
 a/ orig. silne poškodený pergamen 27x55+8 cm, rozbitá pečať do čer-
 veného vosku v drevennom púzdre na bielo-červeno-žlto-modrej
 šnôre, lat.
 b/ neoverený, súčasný odpis na papieri, podlepenom plátnom, 41x
 32 cm, poškod., lat.

B. KNIHY

3. 1734-1846
 Richtárska účtovná kniha /sirotská/
 viaz. v koži, 20x31 cm, slov.-nem., nepaginovaná, poškod.
4. 1757-1818
 Richtárska účtovná kniha /sirotská/
 viaz. v kartone, 17x20 cm, slov., nepaginovaná, silne poškodená.
5. 1832-1866 2
 Obecná počtová kniha
 neviaz., bez začiatku a ukončenia, 24x41 cm, slov., nepag.,
 poškodená.
6. 1864-/1932/
 Obecná počtová kniha /inv. richt. úradu/
 neviaz., 26x41 cm, nem.-slov., nepag., poškod.

7. 1862

Evidencia zbierky na kostol a vežu
viaz., 19x24 cm, str. 264, poškod.

8. 1862

Evidencia zbierky na kostol a vežu
viaz., 19x24 cm, str. 285, poškod.

9. 1877

Pozemková kniha /227 vlastníkov/
viaz., 21x34 cm, maď., zachov.

10. 1879-1889

Pozemnoknižný výkaz árend /Árendátsky lajster/
viaz., 25x42 cm, maď., nepag., poškod.

11. 1769

Tereziánsky urbár Mestečka
brož., 22x34 cm, slov.-lat., zachov.

12. 1785-1786

Proces Mestečka so zemepánom Erdödy
neviaz., 24x39 cm, lat., nepag., poškod.

13. 1796-1817

Proces Mestečka so zemepánom Erdödy
neviaz., 25x41 cm, lat., nepag., poškod.

C. S P I S Y

14. I. A/ 1673-1839

Odpisy najdôležitejších spisov, ktoré mali politický
a hospodársky význam pre Mestečko /1-87, hiáty/.

3

B/ 1668-1835

Odpisy najdôležitejších hospodárskych spisov /1-16/.

C/ 1686-1849

Listy, účtovné doklady, súdne spisy, testamenty, agenda.
/1-359/.

4

D/ Sine dato

Listy, účtovné doklady, súdne spisy, testamenty, agenda.

3

II. Administratívne spisy z r. 1850-1920

Ročník obsahuje: korešpondenciu, účtovné doklady, súdne spisy, obežníky, pasy atď.

1850	16 spisov	1860	33 spisov	1870	16 spisov
1851	20	1861	16	1871	10
1852	49	1862	14	1872	5
1853	11	1863	11	1873	22
1854	10	1864	26	1874	25
1855	7	1865	10	1875	27
1856	8	1866	8	1876	13
1857	5	1867	44	1877	35
1858	16	1868	17	1878	27
1859	29	1869	4	1879	85

1880	11 spisov	1890	29 spisov	1901	5 spisov
1881	18	1891	38	1902	3
1882	22	1892	12	1906	2
1883	7	1893	54	1908	2
1884	9	1894	24	1909	22
1885	24	1895	52	1910	61
1886	16	1896	13	1911	7
1887	15	1897	63	1912	18
1888	18	1898	23	1913	7
1889	55	1899	14	1916	2
				1918	16
				1919	14
				1920	2

D. I N É

15. 1772 júl 28

Plán polí Mestečka, vypracovaný Christianom Altingerom
pap., 56x42 cm, nem.

16. Železná pečať Mestečka /z prelomu 17. a 18. stor./, Ø 30 mm,
výška rukoväte 10 cm.

Legenda: SIGILLVM CIVITATIS NEOSTADIENSIS VNGARIAE /1/ LEOPOL-
DOPOLIM. V strede erb Mestečka: bašta s križom vo venci.

5
 29. XI. 1968 J.S.
 ÚRADU LEOPOLDU
 PRÍKLEMENÉ K NOTÁRSKEMU 6

ŠTÁTNY
ARCHÍV
V TRNAVE